



Дисципліна з підготовки доктора філософії:

ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Спеціальність	I2 Медицина
Освітньо-наукова програма	Медицина, 2025
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2025-2026
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	2 кредити ЄКТС
Курс / семестр	3 курс / 5 семестр
Укладач (і)	професор ЗВО Володимир СУПРУН, vms@vnmu.edu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	професор ЗВО Володимир СУПРУН
Місце проведення, контакти	Кафедра іноземних мов Адреса: 21018, Україна, Вінниця, вул. Пирогова, 56 Тел.: (0432) 55-39-10 vms@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Дисципліна формує у здобувачів навички ефективного навчання, розкриває теоретичні основи педагогічної діяльності у ЗВО та охоплює сучасні вимоги до вищої освіти, застосування педагогічних методів, засобів та технологій, допомагає сформувати елементи педагогічної майстерності та оволодіти практичними навичками викладання.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою навчальної дисципліни є вивчення основних систем психолого-педагогічних знань, що сприяють успішності професійної діяльності у науково-педагогічній діяльності; формування у здобувачів вищої освіти основ професійної педагогічної компетенції у питаннях психологічних детермінант організації педагогічного процесу у вищій школі, управління цим процесом згідно зі структурою та функціями конкретних підрозділів ЗВО, які опосередковують та зумовлюють процеси навчання і виховання.

Основними завданнями вивчення дисципліни є ефективна організація навчального процесу для підготовки висококваліфікованих фахівців, що включає в себе аналіз та вдосконалення

системи навчання, розробку та впровадження ефективних методів і форм занять, а також контроль якості засвоєння знань та формування навичок студентів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна “Дидактика вищої школи” забезпечує набуття аспірантами таких програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров’я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

ФК7. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

ФК9. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності.

ФК10. Здатність до лідерства, керування колективом.

ФК11. Дотримання етики та академічної доброчесності.

Результати навчання

Дидактика вищої школи як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих програмних результатів навчання згідно з ОНП третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань І «Охорона здоров’я та соціальне забезпечення», спеціальності І2 «Медицина», освітньо-наукової програми «Медицина», а саме:

ПРН 1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

ПРН 10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільне життя.

ПРН 13. Організовувати освітній процес, оцінювати ефективність освітнього процесу та рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН 14. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди).

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Лекції	10
Практичні заняття	24

Самостійна робота	26
Всього	60

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви змістових модулів і тем
Модуль 1. Основи організації процесу навчання у вищій школі	
1.	Система світи в Україні. Структура вищої освіти..
2.	Педагогічні засади теорії і практики управління в організації освітнього процесу у вищій школі.
3.	Лекція як провідна форма організації навчальної діяльності у вищій школі.
4.	Семінарські, практичні та лабораторні заняття як форми навчання у ЗВО.
5.	Методи навчання у вищій школі.
6.	Дидактичні засоби і навчальна техніка.
7.	Нормативні документи щодо розроблення змісту освіти і навчання.
Модуль 2. Викладач і студент як основні суб'єкти процесу навчання у вищій школі	
12.	Формування професійної компетентності викладача в системі вищої освіти.
13.	Творчість і професіоналізм викладача закладу вищої освіти.
14.	Форми контролю знань, умінь і навичок студентів.
15.	Самостійна робота студентів.
16.	Позааудиторна робота зі здобувачами.
17.	Інтеграція науково-дослідної роботи викладачів і студентів в умовах закладу вищої освіти.
18.	Роль ЗВО в системі неперервної освіти особистості.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, консультація, наукова дискусія; наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (лабораторні роботи, тренінги, проєкти, практичні завдання, розв'язання задач, педагогічні практики); пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні (надання готової інформації

науковим керівником та її засвоєння здобувачами); метод проблемного викладу (навчання здобувачів на проблемних ситуаціях з метою підготовки до роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів); частково-пошуковий або евристичний (оволодіння окремими елементами пошукової діяльності: науковий керівник формулює проблему, здобувач – гіпотезу); дослідницько-інноваційний (організація науковим керівником пошукової творчої діяльності здобувачів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань).

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ – залік.

7. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності навчання: оцінка з дисципліни здобувача складається з суми балів поточного контролю. Поточна навчальна діяльність здобувача контролюється на практичних заняттях відповідно з конкретними цілями та під час виконання самостійної роботи. Підсумковий контроль оцінюються у балах за діючими на період створення робочих програм інструкціями, відображеними в основних положеннях з організації навчального процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова і затвердженими рішеннями Вченої ради. Здобувач вважається допущеним до підсумкового контролю з конкретної навчальної дисципліни (заліку), якщо він виконав всі види робіт (засвоїв теми всіх практичних занять, оволодів практичними навичками з дисципліни, виконав проєктну роботу), передбачені навчальним планом. Оцінка успішності аспіранта з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою згідно з системою ECTS та традиційною шкалою оцінок, прийнятою в Україні. Додаткові бали аспірант отримує за поданий сертифікат як результат здобуття неформальної освіти з педагогічного напрямку.

Форма поточного контролю успішності навчання: оцінка з дисципліни визначається за результатами поточної навчальної діяльності аспіранта із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 200-бальну шкалу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка “відмінно” виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка “добре” виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка “задовільно” ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні

навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка “незадовільно” виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам “задовільної” оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,9	B	
160-169,9	C	
141-159,9	D	
122-140,99	E	
	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, технічні засоби навчання (комп’ютери з доступом до мережі Internet, використання відео- та фототеки).

10. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам “Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова” (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно “Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова” (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf).

11. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%BC%D0%BE%D0%B2#>

ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Закон України «Про вищу освіту». *Голос України*. 2014. 6 серпня. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
4. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2011. 248 с.
5. Вітвицька С.С., Андрійчук Н.М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: «Академвидав», 2012. 352 с.
8. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі. Київ: КНТ, 2024. 224 с.
9. Карапузова Н.Д. Основи педагогічної ергономіки: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2012. 192 с.
10. Малихін О.В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 307 с.
11. Мельничук Л.Б., Шкабаріна А.М. Педагогіка і психологія вищої школи. Львів: Новий світ, 2024. 266 с.
12. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2010. 200 с.
13. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
14. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
15. Супрун В.М. Педагогічна практика в системі підготовки докторів філософії. *Вісник науки та освіти. Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»*. 2025. № 10(40) 2025. С. 2331-2341.
16. Супрун В.М. Формування педагогічних компетентностей аспірантів медичних закладів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2025. № 100. С. 148-152.
17. Тренінгові технології навчання у практичній підготовці студентів (ділові та рольові ігри). Львів: Новий світ, 2024. 200 с.
18. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ: «Академвидав», 2014. 456 с.

Допоміжна:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. Київ: Кондор, 2008. 272 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
3. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи (Андрагогіка): підручник. Київ: НТТУ «КПІ», 2009. 406 с.

4. Згуровський М.З. Стан та завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Київ: ІВЦ «Політехніка», 2004. 76 с.
5. Кроки до Болонського процесу: збірник матеріалів / уклад. Головенкін В.П. Київ: ІВЦ «Політехніка», 2004. 110 с.
6. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 486 с.
7. Лучанінова О.П. Педагогічні технології у вищій школі: навч. посібник: Дніпропетровськ: ЛІРА, 2013. 224 с.
8. Малахов В. Етика спілкування: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2006. 400 с.
9. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Харків: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
10. Освітні технології: навчально-методичний посібник / ред. О.М. Пехота. Київ: «АСК», 2001. 320 с.
11. Плачинда Т.С. Інноваційні підходи навчання в освітньому процесі вищої школи. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернетконференції, 29–30 жовтня 2024 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна.* Київ: Педагогічна думка, 2025. С. 427-429.
12. Чайковська У. Інтерактивні методи у формуванні соціально-комунікативних навичок здобувачів вищої освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка.* 2025. №1 (34). С. 173-177. UPL: <https://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/3423/3895>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

- | Сайт | кафедри. | UPL: |
|--|----------|------|
| https://www.vnmu.edu.ua/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%BC%D0%BE%D0%B2 | | |
| 1. Професійна освіта: проблеми і перспективи. Архів номерів журналу. UPL: https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/2/issue/view/24 | | |
| 2. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету special edition «new pedagogical approaches in steam education». UPL: http://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/218/pdf#.Xay38Cm-2PY | | |
| 3. Вища школа. UPL: https://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/journal.pdf | | |
| 4. Рівні вищої освіти та наукові ступені. UPL: https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/rivni-vishchoi-osviti-ta-naukovi-stupeni | | |
| 5. Стандарти вищої освіти та освітні програми. UPL: https://mon.gov.ua/ | | |

Силабус з дисципліни «Дидактика вищої школи» обговорено та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов (протокол № 2, від “2” вересня 2025 року).

Відповідальний за курс

професор ЗВО Володимир СУПРУН

В.о. завідувача кафедри
іноземних мов

професор ЗВО Володимир СУПРУН

